

Nr 93.

Ankom till riksdagens kansli den 24 april 1945 kl. 4 em.

*Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med
förslag till stat för försvarets fastighetsfond för
budgetåret 1945/46 m. m.*

(1:a avd.)

I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under fjärde huvudtiteln (punkt 168) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1945/46 beräkna

dels till Ersättning till försvarets fastighetsfond: Arméns delfond ett förslagsanslag av 16 620 000 kronor,

dels till Ersättning till försvarets fastighetsfond: Marinens delfond ett förslagsanslag av 7 340 000 kronor,

dels ock till Ersättning till försvarets fastighetsfond: Flygvapnets delfond ett förslagsanslag av 9 050 000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i propositionen nr 180, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 23 februari 1945, föreslagit riksdagen att

dels godkänna av departementschefen i nämnda statsrådsprotokoll förordade ändrade grunder för beräkning av utgifter för reparation och underhåll av försvarets fastigheter;

dels godkänna vid samma statsrådsprotokoll såsom bilaga fogat förslag till stat för försvarets fastighetsfond för budgetåret 1945/46;

dels — med ändring av den i statsverkspropositionen gjorda inkomstberäkningen i vad angår överskottet av marinens delfond av försvarets fastighetsfond — i riksstaten för budgetåret 1945/46 upptaga följande inkomsttitel sålunda:

Försvarets fastighetsfond:

b. Marinens delfond kronor 3 500 000;
dels för budgetåret 1945/46 under riksstatsens fjärde huvudtitel anvisa följande anslag, nämligen

Ersättning till försvarets fastighetsfond:

Arméns delfond, förslagsanslag	kronor 14 689 000
Marinens delfond, förslagsanslag	» 6 184 000
Flygvapnets delfond, förslagsanslag	» 8 352 000;

dels ock för budgetåret 1945/46 såsom kapitalinvestering i försvarets fastighetsfond anvisa följande anslag till smärre nybyggnads- och förändringsarbeten, nämligen under

Arméns delfond	kronor 100 000
Marinens delfond	» 60 000
Flygvapnets delfond	» 40 000.

Försvarsväsendets fastighetsfond är uppdelad på tre delfonder, arméförvaltningens, marinförvaltningens respektive flygförvaltningens delfond. Dessa avse fastigheter under respektive arméns fortifikationsförvaltnings, marinförvaltningens och flygförvaltningens förvaltning. Före genomförandet av 1943 års omorganisation av den centrala förvaltningsverksamheten inom försvaret stodo de fastigheter, som ingå i den förstnämnda delfonden, under arméförvaltningens förvaltning. Fonden tillkommande ersättning för till statsmyndigheter upplåtna lokaler bestämmes så, att full förräntning — beräknad efter 4 % — erhålles å det av fonden disponerade statskapitalet. För bestridande av denna ersättning upptagas tre förslagsanslag, ett för var och en av delfonderna. De överskott, som uppstå å delfonderna, tillföras riksstatens inkomstsida; å denna upptagas alltså under huvudrubriken försvarsväsendets fastighetsfond tre inkomstitlar för redovisning av respektive delfonders överskott.

Bland annat med hänsyn därtill, att benämningen å arméförvaltningens delfond av försvarsväsendets fastighetsfond numera — efter genomförandet av den nya förvaltningsorganisationen inom försvaret — är oegentlig, ha från och med nästa budgetår ifrågavarande delfonder föreslagits skola benämnas arméns, marinens respektive flygvapnets delfonder av försvarets fastighetsfond.

Förslag till stater för ifrågavarande delfonder för budgetåret 1945/46 ha avgivits av vederbörande förvaltningsmyndigheter. Över dessa förslag har riksräkenskapsverket yttrat sig. Emellertid ha inom försvarsdepartementet tillkallade sakkunniga — 1943 års militära fastighetsutredning — med skriftelse den 1 november 1944 avgivit utlåtande med förslag till ändrade grunder för beräkning av de i nämnda stater ingående posterna för bestridande av reparations- och underhållskostnader m. m.

Å s. 6—16 i statsrådsprotokollet har en närmare redogörelse lämnats för fastighetsutredningens ifrågavarande förslag, vartill utskottet hänvisar. Sammanfattningsvis har utredningen förordat,

att kostnaderna för byggnadsunderhållet fortfarande beräknas i viss relation till byggnadernas värden på sätt av utredningen föreslagits;

att kostnaderna för vissa å fastighetsfonden redovisade anläggningar beräknas efter behovet för varje år samt anvisas å särskild anslagspost;

att särskilda anslagsposter anvisas för dels smärre förbättringsarbeten och dels istandsättningsarbeten;

att värdet av i fastighetsfonden invärderade äldre byggnader göres till föremål för ny översyn;

att kortregister över å fastighetsfonden redovisade byggnader upprättas;
att behovet av istandsättningsarbeten fastställas genom särskild inventering;

att vid användning av värnpliktig personal för underhållsarbeten underhållet belastas med en kostnad motsvarande dagskostnaden för ifrågavarande personal;

att bestämmelser rörande överflyttning av fastigheter mellan olika delfonder av försvarsväsendets fastighetsfond eller överflyttning till annan delfond utfärdas;

att frågan om kostnaderna för övnings- och skjutfält göres till föremål för fortsatt utredning; samt

att åt byggnadsstyrelsen uppdrages att utarbeta en byggnadskostnadsindex.

I anslutning till det nämnda bör med avseende å procentsatsens fastställande framhållas, att utredningen funnit de procentsatser, som de senaste åren tillämpats vid underhållskostnadernas beräkning — 1,6 % för arméns och flygvapnets vidkommande, motsvarande cirka 1,1 % vid 1935 års prisnivå, och 2,2 % för marinens del, motsvarande 1,5 % vid nyssnämnda prisläge, i båda fallen enligt byggnadsstyrelsens underhållskostnadsindex — vara tillfredsställande för det löpande ordinarie underhållet i vad avser äldre byggnader. Huruvida dessa procentsatser kunna sänkas sedan sådana istandsättnings- och andra arbeten, som hittills bekostats med underhållsmedel, blivit reglerade i annan ordning, är enligt utredningens mening i nuvarande läge svårt att bedöma.

För nya byggnader — d. v. s. byggnader tillkomna efter fastighetsfondens upprättande ävensom i fonden tidigare invärderade byggnader, som för närvarande äro yngre än 9 år — har underhållskvoten synts utredningen tills vidare kunna fastställas till 0,4 % vid 1935 års prisnivå motsvarande cirka 0,6 % enligt nuvarande byggnadskostnader, lika för samtliga delfonder av försvarsväsendets fastighetsfond. I den mån dessa byggnader uppnå en ålder av 9 år, har underhållskvoten ansetts böra ökas till det dubbla eller till 0,8 respektive 1,2 %. I det byggnadsvärde som tjänar såsom utgångspunkt för dessa beräkningar bör emellertid enligt utredningen icke ingå värdet av de anläggningar, för vilka underhållskostnaderna böra fastställas efter särskilda beräkningar.

Departementschefen, som redogjort för de över utredningens förslag afgivna yttrandena, har för egen del i ärendet anfört följande.

Medelsbehovet för reparation och underhåll av försvarets byggnadsbestånd beräknas nu principiellt till viss procent av byggnadernas i fastighetsfonden redovisade värden. Av den lämnade redogörelsen har framgått, att denna metod är ägnad att under vissa förhållanden giva ett mindre tillförlitligt uttryck för det faktiska behovet av underhållsmedel. Olägenheterna ha framförallt trätt i dagen vid större växlingar i fastighetsvärdets storlek och byggnadskostnadernas nivå, främst därigenom att nya byggnader invärderats i fastighetsfonden med relativt höga belopp, ett förhållande som i sin tur medfört en onormal stegring av de belopp som beräknats för underhåll. Ur olika synpunkter framstår det fördenskull som ett önskemål av vikt att övergå till en metod, som möjliggör underhållskostnadernas fastställande till ett mot

det verkliga förhållandet mera svarande belopp än vad som hittills varit möjligt att åstadkomma. Vid de undersökningar, som i sådant syfte utförts av 1943 års militära fastighetsutredning, har bland annat övervägts möjligheten att ersätta den procentuella metoden med ett system, som huvudsakligen bygger på underhållskostnadernas avvägning i relation till fastighetsbeståndets volym. En dylik metod är otvivelaktigt i och för sig ägnad att skapa en mera tillförlitlig grund för anslagsberäkningen än den procentuella. Emellertid skulle för tillämpning av volymmetoden krävas ett omfattande statistiskt material, enär — såsom byggnadsstyrelsen påpekat — beräkningarna i annat fall knappast kunna ge mera exakta värden än enligt det nu tillämpade systemet. Vid sina ytterligare överväganden i ämnet har fastighetsutredningen fördenskull stannat vid att förorda, att den procentuella beräkningsmetoden i princip bibehålles, varvid emellertid med hänsyn till de olägenheter som vidlåda densamma vissa angivna modifikationer vid tillämpningen därav ansetts böra iakttagas, främst en mera exakt och efter enhetligare normer för samtliga byggnader verkställd beräkning av byggnadsvärdet. För egen del har jag icke kunnat förbise att — ehuru en övergång till den s. k. volymmetoden i och för sig kunde vara önskvärd — förutsättningar här för icke äro för handen utan att tillgång finnes till erforderligt statistiskt underlag för beräkning av underhållskostnaderna. Även efter införskaffande av ett fullständigt statistiskt material — något som skulle draga avsevärd tid — kvarstår därjämte såsom en systematisk svaghet vid tillämpningen av volymmetoden, att den är föga lämpad som mätare av underhållsbehovet beträffande sådana speciella anläggningar som dockor, kajer, broar och hangarer samt andra likartade objekt. Ett frångående av den procentuella beräkningsmetoden torde således, åtminstone för närvarande, knappast kunna ske. Några mera vägande invändningar gentemot ett fortsatt användande av denna metod behöva enligt min mening icke heller befaras, därest vid tillämpningen av densamma iakttagas sådana modifikationer, att de mest iögonenfallande svagheterna i systemet avlägsnas. Den av fastighetsutredningen verkställda undersökningen synes mig ha ådagalagt, att vissa möjligheter i detta hänseende förefinnas.

Det synes sålunda lämpligt att till grund för underhållskostnadernas beräkning lägga den faktiska byggnadskostnaden för varje särskild fastighet, omräknad till ett visst års prisnivå — enligt utredningens förslag 1935 års prisnivå. För erhållande av en för ifrågavarande ändamål lämplig byggnadskostnadsindex bör, såsom utredningen förordat, uppdrag lämnas åt byggnadsstyrelsen att utarbeta dylik indexserie. Jag har för avsikt att — därest de här förordade grunderna för beräkning av underhållskostnaderna godtagas — i sinom tid föreslå Kungl. Maj:t att lämna byggnadsstyrelsen sådant uppdrag. Med ledning av byggnadsstyrelsens byggnadskostnadsindex bör underhållskostnaden beräknas med utgångspunkt från nyssnämnda prisnivå, omräknad till prisläget det år, för vilket anslagsmedlen beviljas. Härigenom elimineras de ojämnheter, som vid underhållskostnadernas beräkning kunna förorsakas av fluktuationer i prisnivån. Såsom utredningen framhållit, förutsätter emellertid genomförandet av de ändrade beräkningsgrunderna, att erforderliga fastighetsförteckningar upprättas. Sådana förteckningar äro önskvärda även ur andra synpunkter. Enligt det föregående pågår redan i viss utsträckning arbetet härmed. Vid en översyn av byggnadsvärdena för äldre byggnader bör givetvis eftersträvas att åstadkomma största möjliga enhetlighet. Hänsyn bör även tagas till att med investeringsanslag delvis bekostats iståndsättningsarbeten, vilket kunnat ha till följd att vissa byggnaders bokförda värden icke oväsentligt stegrats utan att dock byggnadsvolymen undergått förändring. En dylik värdestegring bör, såsom utredningen anför, korrigeras med anlitande av värdeminskningskontot. Till

vad utredningen i övrigt i förevarande sammanhang anført finner jag mig kunna giva min anslutning.

Vid beräkningen av underhållskostnaderna synes det vidare lämpligt att i enlighet med vad utredningen angivit fastställa skilda procentsatser för byggnader av olika ålder. En lämplig gräns synes mig den av utredningen föreslagna nioårsgraderingen utgöra, varvid emellertid — såsom ock riksräkenskapsverket förordat — underhållsmedel första gången böra beräknas för andra budgetåret efter det budgetår under vilket byggnaden färdigställes.

Utredningen har föreslagit, att en särskild anslagspost för mindre förbättringsarbeten skulle beräknas å staten för vederbörande delfond av försvarets fastighetsfond. För mera omfattande förbättringsarbeten skulle däremot — liksom för ny- och ombyggnadsarbeten — särskilda investeringsanslag anvisas. Vidare har utredningen föreslagit, att medel för finansiering av iståndsättningsarbeten skulle anvisas å särskild anslagspost under respektive delfonder. Riksräkenskapsverket har gentemot utredningens förslag i förstnämnda hänseende anført, att en uppdelning av underhållsmedlen på å ena sidan löpande reparations- och underhållskostnader och å andra sidan utgifter för smärre förbättringsarbeten torde kunna verkställas först efter utredning och förslag av förvaltningsmyndigheterna, samt i anslutning härtill avstyrkt att en sådan uppdelning nu kommer till stånd.

För egen del vill jag i anslutning till vad utredningen i ämnet anført erinra, att underhållsmedlen erfarenhetsmässigt i relativt stor utsträckning utnyttjas för förbättrings- och iståndsättningsarbeten, som icke äro att hänföra till underhållsarbeten i egentlig mening. I själva verket torde dylika arbeten lätt nog kunna komma att utföras i så stor utsträckning, att det egentliga byggnadsunderhållet eftersättes. Å andra sidan ligger det i sakens natur att en skarp gräns mellan dessa olika slag av arbeten icke gärna kan i förväg uppdragas. Däremot torde vissa möjligheter föreligga att i de särskilda fallen avgöra vad som är att hänföra till den ena eller andra kategorien av arbeten. Då det är ett önskemål att ernå bättre kontroll och överblick över dispositionen av medel för arbeten, som kunna anses ligga vid sidan av egentliga underhållsarbeten, anser jag mig böra föreslå, att de sakkunnigas ifrågavarande förslag försöksvis genomföres från och med nästa budgetår. För byggnadsunderhåll anvisade medel böra sålunda uppdelas på, bland annat, en delpost för löpande reparation och underhåll m. m., en delpost för smärre förbättringsarbeten och en delpost för iståndsättningsarbeten. Sistnämnda delpost bör disponeras jämlikt bestämmande av Kungl. Maj:t eller — i den mån så prövas erforderligt och lämpligt — jämlikt av Kungl. Maj:t fastställda grunder, medan de förstnämnda båda delposterna böra stå till vederbörande myndigheters fria förfogande för utförande av arbeten, som äro av natur att böra bekostas med anlitande av sagda poster. Då en bindande uppdelning av underhållsmedlen mellan posterna är vanskelig att i förväg genomföra, förutsätter jag, att Kungl. Maj:t skall äga att efter särskild framställning medgiva ändrad fördelning av medlen. Den omständigheten att särskilda medel redan anvisats eller äskats för utförande av vissa av de arbeten, som av de sakkunniga angivits såsom exempel på arbeten av karaktär att böra bekostas av posten till iståndsättningsarbeten, synes ej böra medföra ändring i de sakkunnigas beräkning av storleken av denna post. Det medelsbehov, som skall tillgodoses medelst denna post, synes nämligen vara betydande.

I likhet med utredningen och de hörda myndigheterna finner jag övervägande skäl tala för att underhållskostnaderna för sådana speciella anläggningar som dels övnings- och skjutfält samt flygfält med däri ingående jordbruks- och skogsfastigheter, dels ock kajer, dockor, broar m. fl. likartade objekt beräknas med ledning av vunnit erfarenhet, respektive på grundval

av årligen efter företagen besiktning upprättade förslag. Frågan huruvida underhållskostnaderna för hangarer böra beräknas efter särskilda grunder torde tills vidare kunna hållas öppen. Spörsmålet huruvida fortsatt undersökning bör verkställas rörande underhållskostnaderna för de objekt, som böra undantagas från den procentuella beräkningsmetoden, torde få upptagas till närmare övervägande, sedan riksdagen anmält sitt beslut i anledning av nu föreliggande förslag. Därvid kan även finnas anledning ingå på frågan huruvida den å vissa övningsfält bedrivna jordbruksrörelsen bör bibehållas i samma omfattning som hittills. Såsom utredningen anført, torde för skötseln av skogsbeståndet domänstyrelsens sakkunskap böra utnyttjas i den mån så är möjligt.

Vad riksräkenskapsverket anført till stöd för sitt från utredningens förslag avvikande yrkande, att i berg insprängda anläggningar tills vidare böra redovisas å fastighetsfonden och att kostnaderna för deras underhåll böra bestridas från fondens stat, synes mig bärande. Därutöver vill jag emellertid framhålla, att de förrådslokaler om vilka här är fråga fylla samma uppgifter som vissa motsvarande i friliggande byggnader anordnade lokaler. Den omständigheten att förrådslokalerna av luftskyddsskäl insprängts i berg synes icke i och för sig böra utgöra hinder för att de redovisas å fastighetsfonden.

Vad angår frågan om redovisning av baracker och liknande objekt må erinras, att dylika byggnader under de senaste budgetåren i stor utsträckning uppförts med anlitande av medel, anvisade från förskottsstatens anslag till engångsutgifter. Kostnaderna ha täckts genom tilläggsstatsanslag anvisade under driftbudgeten, fjärde huvudtiteln. Utredningen har framhållit, att bristen på enhetliga benämningar för dylika byggnader skapat osäkerhet om i vilken utsträckning de böra hänföras till denna fastighetsfond. I anslutning härtill har utredningen förordat, att begreppet baracker för framtiden skall omfatta endast sådana upp- och nedmonteringsbara byggnader, som lätt kunna nedtagas och läggas i förråd eller flyttas till annan plats. Dessa baracker böra enligt utredningens mening hänföras till förrådsinventarier men övriga byggnader av här avsedd karaktär redovisas å fastighetsfonden samt underhållas på samma sätt som andra i fonden ingående byggnader. Förvaltningsmyndigheterna ha emellertid ansett, att samtliga de baracker och enklare träbyggnader, som under beredskapstiden uppförts med anlitande av förskottsanslag, böra — i den mån de avses skola bibehållas efter beredskapens upphörande — redovisas å fastighetsfonden. För egen del finner jag mig böra biträda utredningens uppfattning. Baracker i egentlig mening, d. v. s. upp- och nedmonteringsbara, lätt flyttbara byggnader, böra således hänföras till förrådsinventarier. Såsom sådana böra ej betraktas byggnader, som — ehuru av enklare konstruktion — uppförts på solid grund i avsikt att för längre tid fylla samma uppgift som vanliga byggnader. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid utfärda erforderliga föreskrifter i detta ämne.

Såsom utredningen framhållit, äger frågan om grunderna för underhållskostnadernas beräkning visst samband med spörsmålet om organisationen av de fastighetsförvaltande organen. Slutlig ställning till frågan om principerna för beräkandet av nämnda kostnader torde fördenskull svårligen kunna tagas, förrän berörda organisationsproblem bringats till en lösning. I avbidan härför är det emellertid önskvärt att erhålla en för uppskattningsav medelsbehovet under de närmaste åren godtagbar norm. En dylik norm har utredningen, såvitt angår det ordinarie underhållet av det äldre byggnadsbeståndet, ansett möjlig att erhålla med utgångspunkt i de under de senaste åren tillämpade procentsatserna för underhållskostnadernas beräkning. För egen del finner jag ej anledning till principiell erinran häremot. Även i vad rör nyare byggnader finner jag mig kunna godtaga de procentsatser, varmed utredningen räknat.

Utredningen har utgått från att underhållsmedlen vid ianspråktagande av väruppliktig personal för utförande av underhållsarbeten skulle belastas med en kostnad motsvarande dagskostnaden för ifrågavarande personal. Förvaltningsmyndigheterna, som funnit de värnpliktigas arbetsprestationer icke vara jämförliga med den yrkesutbildade civila personalens, ha emellertid avstyrkt, att värnpliktiga överhuvudtaget användas för här avsedda arbeten. Ehuru jag även för egen del anser, att värnpliktiga icke böra tagas i anspråk för underhållsarbeten, finner jag med hänsyn till de senare årens erfarenheter det välbetänkt, att utredningens förslag på denna punkt genomföres.

Vad utredningen i övrigt anfört har icke givit mig anledning till särskilt uttalande. Det lär er få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela de närmare bestämmelser, som erfordras på förevarande område.

Departementschefen har härefter övergått till behandling av frågan om stat för försvarets fastighetsfond för budgetåret 1945/46. Departementschefen har därvid inledningsvis framhållit, att han i fråga om beräkandet av anslagsposten till reparations- och underhållskostnader m. m. i huvudsak följt det förslag till beräkning av förenämnda anslagspost under respektive delfonder, som innefattas i ett av riksräkenskapsverket den 25 januari 1945 avgivet utlåtande över fastighetsutredningens förslag, innebärande ett på fastighetsutredningens förslag grundat förenklat beräkningssätt. Beträffande beräkningen av övriga poster i staten har departementschefen utgått från förvaltningsmyndigheternas anslagsäskanden och riksräkenskapsverkets däröver den 15 januari 1945 avgivna utlåtande.

Rörande beräkningen av de olika anslagsposterna får utskottet hänvisa till s. 26—43 i statsrådsprotokollet.

Departementschefen har meddelat, att *arméns fortifikationsförvaltning* gjort framställning om anvisande av ett särskilt reservationsanslag å kapitalbudgeten av 700 000 kronor för vissa nybyggnads- och förändringsarbeten. Riksräkenskapsverket har för sin del förklarat sig icke ha något att erinra mot att för smärre byggnadsarbeten anvisades ett särskilt anslag under varje delfond av försvarets fastighetsfond, vilka skulle få disponeras efter beslut av Kungl. Maj:t i varje särskilt fall. Då emellertid någon utredning ej förbragts angående de arbeten, som avsåges skola utföras med anlitande av det av fortifikationsförvaltningen föreslagna anslaget, har riksräkenskapsverket ej ansett sig kunna förorda, att för nästa budgetår ett dylikt anslag anvisas för arméns delfond.

I detta ämne har *departementschefen* anfört följande.

För egen del finner jag i likhet med riksräkenskapsverket skäl föreligga för uppförande å riksstaten av ett dylikt anslag under de särskilda delfonderna av försvarets fastighetsfond. Inom ett så betydande fastighetsbestånd som det varom här är fråga måste årligen uppkomma oförutsedda behov av smärre nybyggnads- och förändringsarbeten av den art, att kostnaderna icke lämpligen böra bestridas från de för reparation och underhåll av byggnader under fastighetsfonden beräknade medlen. Sådana kostnader synas hittills i viss utsträckning det oaktat ha gäldats från sistnämnda medel. En skarpare avgränsning av de utgifter, som må bestridas från ifrågavarande post i staten för försvarets fastighetsfond, torde vara möjlig, om ett anslag till nybyggnads- och förändringsarbeten står till vederbörande myndighets disposition. Med

hänsyn härtill tillstyrker jag i likhet med riksräkenskapsverket i princip bifall till föreliggande förslag. Då det torde ligga i sakens natur, att en närmare utredning om behovet av arbeten av ifrågavarande art är svår att i förväg förebringa, finner jag den omständigheten att sådan utredning icke nu föreligger ej böra utgöra hinder för anvisande av medel för ändamålet redan för nästa budgetår. Anslagsbeloppet synes emellertid böra avsevärt begränsas i förhållande till fortifikationsförvaltningens förslag. Jag förordar, att för ändamålet under arméns delfond av försvarets fastighetsfond anvisas ett investeringsanslag av 100 000 kronor för nästa budgetår. Under marinens delfond torde böra anvisas ett investeringsanslag av 60 000 kronor och under flygvapnets delfond ett investeringsanslag av 40 000 kronor. Jag förutsätter, att anslagen må tagas i anspråk endast efter beslut av Kungl. Maj:t i varje särskilt fall och allenast för ändamål, som icke böra tillgodoses med anlitan-
de av anslagsposterna till reparations- och underhållskostnader eller genom särskild medelsanvisning under kapitalbudgeten.

Det överskott å försvarets fastighetsfond, som skall tillföras riksstatens driftbudget, har i enlighet med riksräkenskapsverkets inkomstberäkning för budgetåret 1945/46 i förslaget till riksstat beräknats för arméns delfond till 7 600 000 kronor, för marinens delfond till 3 780 000 kronor och för flygvapnets delfond till 4 400 000 kronor. Marinförvaltningen har emellertid i sitt utlåtande den 30 december 1944 över fastighetsutredningens förslag ifrågasatt, att överskottet för marinens delfond skulle nedsättas till 3 224 000 kronor med hänsyn till att den tidigare uppskattningen av överskottet skett med utgångspunkt från ett alltför högt fastighetsvärde. Departementschefen har för egen del ansett, att överskottet för marinens delfond bör kunna i anslutning till marinförvaltningens förslag nedsättas till 3 500 000 kronor. Överskott att tillföras riksstatens driftbudget har således beräknats till $(7\,600\,000 + 3\,500\,000 + 4\,400\,000 =)$ 15 500 000 kronor. Denna uppskattning av överskottet har, framhåller departementschefen, legat till grund för den förordade beräkningen av ersättningsanslagen.

Utskottet.

De årliga kostnaderna för reparation och underhåll av försvarets byggnader beräknas för närvarande i princip till viss procent av byggnadernas i fastighetsfonden redovisade värden. Detta beräkningssätt har visat sig vara förenat med vissa olägenheter särskilt vid inträffande mera betydande växlingar i fastighetsvärdets storlek och byggnadskostnadernas nivå. Vid verkställd utredning hava prövats olika alternativa lösningar av frågan om ändrade grunder för underhållskostnadernas beräkning. Därvid har särskilt den s. k. volymmetoden varit under övervägande, vilken metod bygger på underhållskostnadernas avvägning i relation till fastighetsbeståndets volym. Utredningen har emellertid givit vid handen, att, även om den nu tillämpade procentuella metoden icke är tillfredsställande, den dock äger företräde framför övriga inom utredningen prövade beräkningssätt. Vid angivna förhållande och på i propositionen närmare anförda skäl anser utskottet i likhet med departementschefen, att ett frångående av den procentuella beräkningsmetoden åtminstone för närvarande icke bör ske. Det vill förefalla utskottet, som om med denna metod med vissa i fråga om grunderna för dess tillämpning före-

slagna ändringar åtskilliga nu med beräkningssättet i fråga förenade olägenheter kunna elimineras. Vad Kungl. Maj:t med avseende å dessa modifikationer föreslagit finner utskottet sig böra tillstyrka.

Vid sin granskning av den verkställda beräkningen av den av Kungl. Maj:t föreslagna staten för försvarets fastighetsfond för nästa budgetår har utskottet icke funnit något härvidlag vara att erinra. Utskottet tillstyrker alltså det framlagda statförslaget liksom den föreslagna ändringen av den i statsverkspropositionen gjorda inkomstberäkningen, i vad angår överskottet av marinens delfond av försvarets fastighetsfond.

Med hänsyn till att inom ett så betydande fastighetsbestånd som det var om här är fråga årligen måste uppkomma oförutsedda behov av smärre nybyggnads- och förändringsarbeten av den art, att kostnaderna icke lämpligen böra bestridas från de för reparation och underhåll av byggnader under fastighetsfonden beräknade medlen har Kungl. Maj:t föreslagit, att för ändamålet anvisas ett särskilt investeringsanslag under varje delfond av fastighetsfonden. Utskottet tillstyrker förslaget härom och har icke något att erinra mot de för tillgodoseende av ifrågavarande medelsbehov äskade anslagsbeloppen. Utskottet förutsätter emellertid i likhet med departementschefen, att anslagen må tagas i anspråk endast efter beslut av Kungl. Maj:t i varje särskilt fall och allenast för ändamål, som icke böra tillgodoses med anlitan av anslagsposterna till reparations- och underhållskostnader eller genom särskild medelsanvisning å kapitalbudgeten.

Under åberopande av det anförda och med förmålan, att utskottet framdeles under riksdagen avgiver förslag om upptagande av fastighetsfondens överskott å riksstatens driftbudget, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna av departementschefen i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 23 februari 1945 förordade ändrade grunder för beräkning av utgifter för reparation och underhåll av försvarets fastigheter;

b) godkänna bilagda förslag till stat för försvarets fastighetsfond för budgetåret 1945/46 (*bilaga*);

c) — med ändring av den i statsverkspropositionen gjorda inkomstberäkningen i vad angår överskottet av marinens delfond av försvarets fastighetsfond — i riksstaten för budgetåret 1945/46 upptaga följande inkomsttitel sålunda:

Försvarets fastighetsfond:

b. Marinens delfond	kronor 3 500 000;
d) till <i>Ersättning till försvarets fastighetsfond</i> för budgetåret 1945/46 under fjärde huvudtiteln anvisa följande förslagsanslag, nämligen under	
Arméns delfond.....	kronor 14 689 000
Marinens delfond	» 6 184 000
Flygvapnets delfond	» 8 352 000;

e) till *Smärre nybyggnads- och förändringsarbeten* för budgetåret 1945/46 under försvarets fonder, försvarets fastighetsfond, anvisa följande investeringsanslag, nämligen under

Arméns delfond	kronor 100 000
Marinens delfond	» 60 000
Flygvapnets delfond.....	» 40 000.

Stockholm den 24 april 1945.

På statsutskottets vägnar:

ALGOT TÖRNKVIST.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit

från första kammaren: herrar *Oscar Olsson, Pauli, Gränebo, Sven Larsson, Bernhard Nilsson, Bäckström, Mannerskantz, Heiding, Gustaf Karlsson, Carlström, Gillström* och *Berling*; samt

från andra kammaren: herrar *Törnkvist, Skoglund* i Doverstorp, *Eriksson* i Stockholm, *Persson* i Tidaholm, *Pettersson* i Dahl, *Andersson* i Malmö, *Staxäng, Wallentheim, Onsjö, Boman* i Kieryd, *Pettersson* i Degerfors och *Thapper*.

Bilaga.

Förslag till stat för försvarets fastighetsfond för budgetåret 1945/46.

			Kronor
Inkomster.			
<i>A. Ersättning för till statsmyndigheter upplåtna lokaler:</i>			
1. Arméns	delfond	14 689 000	
2. Marinens	»	6 184 000	
3. Flygvapnets	»	8 352 000	29 225 000
<i>B. Hyror och arrenden för till enskilda upplåtna lokaler och markområden:</i>			
1. Arméns	delfond	1 711 000	
2. Marinens	»	500 000	
3. Flygvapnets	»	365 000	2 576 000
<i>C. Diverse inkomster:</i>			
1. Arméns	delfond	415 000	
2. Marinens	»	42 000	
3. Flygvapnets	»	10 000	467 000
Summa			32 268 000
Utgifter.			
<i>A. Reparations- och underhållskostnader m. m.:</i>			
1. Arméns	delfond	7 340 000	
2. Marinens	»	2 556 000	
3. Flygvapnets	»	2 186 000	12 082 000
<i>B. Avsättning till värdeminskningskonto:</i>			
1. Arméns	delfond, förslagsvis.	1 250 000	
2. Marinens	» , förslagsvis.	620 000	
3. Flygvapnets	» , förslagsvis.	1 970 000	3 840 000
<i>C. Hyres- och arrendeutgifter m. m. för av fonden förhyrda lokaler och arrenderade markområden:</i>			
1. Arméns	delfond, förslagsvis.	625 000	
2. Marinens	» , förslagsvis.	50 000	
3. Flygvapnets	» , förslagsvis.	171 000	846 000
<i>Överskott att tillföras riksstatens driftbudget:</i>			
1. Arméns	delfond	7 600 000	
2. Marinens	»	3 500 000	
3. Flygvapnets	»	4 400 000	15 500 000
Summa			32 268 000